

## **Poezia Pasoptismului - Sburatorul de Ion Heliade Radulescu**

În general, prin epoca pasoptista se înțelege perioada dintre 1830 și 1860, interval în care literatura română realizează o trecere treptată de la formula clasică, la cea romantică, cele două curente literare coexistând în operele tuturor scriitorilor din perioada. Conștiința unității naționale se regăsește în lupta pentru emanciparea culturală a neamului românesc și acum încep să se dezvolte învățământul, presa, teatrul, societățile culturale etc.

Primul manifest al romantismului românesc îl reprezintă Introducția la Dacia literară a lui Mihail Kogălniceanu (1840), care va sta la baza curentului național-popular cunoscut sub numele de pasoptism.

Reprezentanți: Vasile Alecsandri, Ion Heliade Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Vasile Carlova, Andrei Muresanu, Dimitrie Bolintineanu, George Baritiu ș. a.

-Încadrarea în epocă-

Ion Heliade Rădulescu (1802-1872) este una dintre personalitățile proeminente ale generației pasoptiste și unul dintre promotorii culturii românești: înființează școli, predă matematică, gramatică și retorică, editează ziare, este autorul unor serii de studii și articole despre limba românească (Gramatică românească - 1828), traduce din Moliere, Voltaire, Victor Hugo și alții.

Poezia sa ilustrează o diversitate tematică; poetul a încercat toate speciile genului liric din dorința de a oferi modele și de a stimula talentele vremii. Primele poezii sunt elegii, ode, meditații pe teme romantice: curgerea timpului, desartăciunea vieții, istoria ca izvor al regenerării morale, evocarea trecutului glorios al neamului, rolul creatorului de artă în societate, surprinderea nasterii sentimentelor umane.

-Tema. Elemente de structură și compoziție.-

Filonul romantic coexistă cu cel autohton, al mitologiei populare. Din aceasta din urmă se naște capodopera sa lirică Sburatorul. Această poezie este publicată pentru prima dată în Curierul românesc în 1844. Prin structura epică a textului, poezia aparține baladei.

I. H. Rădulescu preia mitul folcloric al "sburătorului" cu scopul de a surprinde poetic nașterea sentimentului erotic. Formula baladei se apropie de conceptul lui V. Hugo, care, influențat de poeții germani, consideră că balada este un poem cu subiect mai mult sau mai puțin fantastic și popular. Ritmul de baladă cultă este dat de melodicitatea versurilor, prin reluarea lor în chip de refren. Structura sa epică are trei părți: prima se constituie într-un monolog liric, o confesiune romantică prin care autorul surprinde stările incerte, labilitatea stării psihice a fetei, data de tensiunea sufletească, de senzații contradictorii trăite. Cauza "bolii" rămâne un mister și, ca atare, trebuie dezlegat cu ajutorul leacurilor și al vrăjilor.

## Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari  
<http://referatenoi.ro>

---

-Limbaj. Mijloace si procedee artistice.-

Valoarea acestei poezii este data de notatia in stil direct. Limbajul popular se caracterizeaza prin folosirea frecventa a substantivelor in vocativ, prin repetitii, prin forme verbale regionale (auz, sar), prin folosirea unor expresii populare (alde, prinz de veste, colea, ici, leac...). Poetul surprinde gradat instalarea sentimentului erotic, folosind antiteza, interogatia, exclamatia, vocativul. Toate acestea contribuie la surprinderea unei atmosfere care se precipita, devine tensionata.

In cea de-a doua parte, se imbina armonios elementele clasiciste cu cele romantice, in evocarea lirica a unui tablou solemn al naturii. Soarele asfinteste, cumpenele fantanilor cheama "a satului cireada", "vitele muginde pasesc la jgheab intins", aerul serii vibreaza "de tauri grea murmura"- un fermecator tablou pastoral.

Realizat prin acelasi procedeu al gradarii, acest moment intruneste toate calitatile unui pastel. Impresia de solemnitate si vraja provine din cateva imbinari de cuvinte, epitete, metafore care tin mai mult de clasicism decat de tehnica romantica: stelele lucesc "rand una cate una", luna rasare "tarzie", noaptea "nalta" are vesmantul "semanat cu stele". Trebuie retinuta metonimia "si latratorii numai se-aud necontenit" care subliniaza, prin contrast, linistea ce se asaza peste sat. De asemenea, se observa o abundenta de imagini auditive, vizuale si motorii care contribuie la realizarea tabloului inserarii.

Personificarile sunt sugestive: "frunza nu se misca", "vantul nu suspina", apele "dorm duse", "morile au stat"; intreaga atmosfera pare sa fi fost hipnotizata, pregatindu-se astfel intrarea in scena a elementului fabulos.

Motivul initial al "sburatorului" revine in cea de-a treia parte tot in stil direct, al notatiei directe a discutiilor "suratelor" care susotesc despre spiritele care bantuie lumea: "Tot zmeu a fost, surato. Vazusi, impielitatul! / Ca tinta l-alde Floarea in clipa strabatu!" [...] Balaur de lumina cu coada inflacarata, / si pietre nestimate lucea pe el ca foc. / Spun, soro, c-ar fi june cu dragoste curata; / Dar lipsa d-a lui dragosti! departe de ast loc!"

Portretul zburatorului este realizat prin folosirea comparatiei populare, cu ironie si umor, ca in final, mitul sa fie umanizat: "Pandeste, bata-l crucea! si-n somn colea mi-ti vine / Ca brad un flacaiandru, si tras ca prin inel. / Balai, cu parul d-aur! Dar slabele lui vine / N-au nici un pic de sange, s-un nas - ca vai de el!"

-Concluzie-

Prin modul in care este introdus mitul folcloric in poezia culta, dar si prin imaginile idilice rurale, I. H. Radulescu il precede pe Cosbuc si il anunta pe Eminescu